

Міністерство культури УРСР
ЛЬВІВСЬКА ДЕРЖАВНА КОНСЕРВАТОРІЯ ім. М.ЛИСЕНКА

К а б і н е т ф о л ь к л о р у

Богдан Луканюк

**ТИПОВІ ФОРМИ
МУЗИЧНО-ЕТНОГРАФІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ**

Методичні рекомендації

Львів – 1981

Методичне видання

Луканюк Богдан. Типові форми музично-етнографічної документації:
Методичні рекомендації. – Львів, 1981. – С.23 + додатки.

Пропонується запровадити в етномузикознавчу практику двох типових форм документації – *листка збирача* та *карти записувача*, що відповідають двом основним видам музично-етнографічної роботи: польовій і кабінетній. Укінці додаються чисті бланки обох форм, а також зразки їх заповнення.

Рекомендації адресуються музично-етнографічним кабінетам різного профілю, керівникам студентською фольклорною практикою, студентам, а також всім, хто активно займається музичною етнографією.

*

Друкується за постановою Вченої ради ЛДК
від 4 травня 1981 р., протокол № 9

*

Відповідальний за випуск
зав. Кабінетом фольклору
Л.М.КУШЛИК

*

З М І С Т

<i>Від автора</i>	3
Листок збирача	5
Карта записувача	15

Додаток: Листок збирача (бланк)

Від автора

Однією з актуальних проблем вітчизняного музикознавства є випрацювання стандартних методик упорядкування та документації постійно прибуваючих музично-етнографічних матеріалів для того, щоби забезпечити до певної міри єдність підходів до їх громадження та, відповідно, полегшити пошук потрібної інформації.

Методичні рекомендації дають спробу можливого розв'язання цієї кардинальної проблеми шляхом запровадження в етномузикознавчу практику двох типових форм документації – **листка збирача та карти записувача**, що відповідають двом основним видам музично-етнографічної роботи: польовій – збиранню музично-етнографічних даних та кабінетній – запису їх за допомогою спеціальних знаків¹. Укінці додаються чисті бланки обох форм, а також зразки їх заповнення.

Рекомендації адресуються музично-етнографічним кабінетам різного профілю, студентам, керівникам студентською фольклорною практикою, а також всім, хто активно займається музичною етнографією.

Дані типові форми листка збирача та карти записувача – це результат удосконалення їхніх перших версій, стимульованого передусім критичними обговореннями їх та пробними застосуваннями колегами-фольклористами Г. Дем'яном, М. Мишаничем та Ю. Сливинським, яким належить щира подяка.

Та автор вповні здає собі справу з того, що внаслідок ширшого застосування може виникнути потреба внесення й до

[с. 4]

цих других версій певних уточнень, доповнень чи змін. Тож критичні зауваження та конструктивні пропозиції просьба адресувати на Кабінет фольклору Львівської консерваторії.

Автор.

¹ У розмежуванні понять “збирач” і “записувач” автор йде за С. Людкевичем, в етномузикознавчих працях якого вони мають силу термінів.

ЛИСТОК ЗБИРАЧА

Листок збирача (ЛЗ) – це спеціальна анкета для внесення відомостей про обставини (в якнайширшому розумінні) сеансу збирання творів народної музики².

За функціональними призначеннями ЛЗ покликаний служити: по-перше, письмовим документом, що засвідчує факт проведення збирацького сеансу; по-друге, супровідною запискою, яка подає у концентрованому й систематизованому виді специфічну інформацію (що або не фіксується взагалі іншими засобами документації, або фіксується лише почасти, та з тих чи інших причин буває звичайно порозкидуваною по різних місцях) і тому дозволяє доволі швидко зорієнтуватися у масі зібраного музично-етнографічного матеріалу та побіжно дати йому загальну оцінку; по-третє, незамінним посередником між збирачами та записувачами й дослідниками народної музики, який повинен забезпечувати їх необхідним мінімумом ключової інформації для правильного повноцінного розуміння зафіксованого матеріалу, дати “якісь точки опертя, щоб судити, в якій мірі даному взірцеві (певному творові. – Б.Л.) можна приписувати корінний чи напливовий, позначений чужоплемінними та новими культурними рисами, характер”³ тощо.

[с. 6]

Типовий бланк ЛЗ складається з подвійного аркушу та додаткової вкладки. Потрібна кількість його примірників (окремо подвійних аркушів, а окремо вкладок) можна виготовити з допомогою друкарської машинки або відбити на доступних копіювально-розмножувальних апаратах (ротапринті, установці “Ера” та ін.) з заготовленого оригіналу за поданим зразком (див. додаток).

На сторінках ЛЗ розміщено 50 понумерованих рубрик – одинарних і комплексних. Одинарним рубрикам відведені поліновані ділянки ЛЗ; комплексним надана форма таблиць, оскільки передбачені для них дані можуть вимагати кількаразової диференціальної фіксації. Так, зокрема комплексна рубрика-вкладка у зв’язку з цим є фактично необмеженою: хоч вона розрахована на реєстрацію 30 репертуарних одиниць (по 15 на кожній стороні), але при більш обширному репертуарі інформанта (інформантів) може й повинна бути продовжена на добраних вкладних бланках.

Виходячи з принципу спільності змісту, призначення, описуваного об’єкту тощо, рубрики розбиті на десять тематичних груп, а саме: паспорт ЛЗ, час проведення сеансу, місце проведення сеансу, засоби документації, вихідні засади збирацької роботи, особа інформанта, його середовище, збирачі, виповнювач ЛЗ, приймальник ЛЗ.

Задля економії місця у ЛЗ використовується система умовних позначок – двозначних чисел (т.зв. індексаційна система); цифра на **першій** позиції означає порядковий номер тематичної групи, а на **другій** – порядковий номер її деталізації

² Збирацьким сеансом називаємо одноразову, що характеризується єдністю часу і місця, зустріч (контакт) збирача (збирачів) з інформантом (інформантами).

³ Квитка К. “Песни Крыма. Собраны и записаны певцом-этнографом А.Н. Кончевским...” (Рецензія) // Записки історико-філологічного відділу Української АН. – 1925, кн. 5. – С. 239.

(тематично підпорядкованої рубрики). Зміст рубрик розкриває наступний окремий список заголовків та пояснень до них:

[с. 7]

<i>Індекс</i>	<i>Зміст рубрик</i>
01 –	Організація, в якій зберігається ЛЗ
02 –	Відділ (кабінет, архів), що заінвентаризував ЛЗ
03 –	Адреса, № телефону тощо організації, відділу ⁴
04 –	Вхідний (інвентарний, порядковий) номер ЛЗ ⁵ ; розділені дробовою рискою абрєвіатури “О” і “К” означають відповідно: “оригінал” – “копія” ⁶
05 –	Порядковий номер експедиції та її офіційний організатор
06 –	Порядковий номер сеансу
07 –	Вільна графа для приміток щодо паспортних даних ЛЗ
11 –	Дата проведення сеансу
12 –	День тижня ⁷
13 –	Свято чи будень
14 –	Година початку сеансу
15 –	Година закінчення сеансу
16 –	Вільна графа для приміток щодо часу проведення сеансу
21 –	Місце проведення сеансу: тип населеного пункту ⁸ та його назва
22 –	Місцева або давня назва населеного пункту, якщо його перейменовано ⁹
23 –	Спеціальна назва частини населеного пункту (присілка, “кута” тощо), якщо така традиційно вживається місцевими жителями або жителями сусідніх частин, поселень
24 –	Назва центру сільської ради, до якої належить населений пункт
25 –	Назва районного центру
26 –	Назва обласного центру
27 –	Вільна графа для приміток щодо місця проведення сеансу
31 –	Засоби звукописної документації: <ul style="list-style-type: none"> 1 – №№ за порядком 2 – магнітофони: <u>a</u> – марка; <u>b</u> – рік випуску¹⁰ 3 – мікрофони: <u>a</u> – марка; <u>b</u> – рік випуску 4 – живлення¹¹ 5 – магнітна стрічка, касета: <u>a</u> – тип; <u>b</u> – рік випуску 6 – кількість використаних звукозаписних доріжок 7 – використані стандартні швидкості звукозапису: <ul style="list-style-type: none"> <u>a</u> – мовлення; <u>b</u> – музика

[с. 8]

⁴ Варіант: якщо ЛЗ належить до приватного архіву (фонду), то під 01 зазначається: “Приватна колекція”, під 02 – прізвище, ім’я та по-батькові власника, під 03 – його адреса.

⁵ Згідно з прийнятими у даній організації (відділі, колекції) засадами нумерації.

⁶ При вповненні ЛЗ непотрібне закреслити

⁷ Зазначається абрєвіатурами: Пн, Вт, Ср, Чт, Пт, Сб, Нд.

⁸ Відповідно: с. – село, сщ. – селище, см. – селище міського типу, х. – хутір, м. – місто

⁹ Бажано подати час перейменування.

¹⁰ Вказуються дві останні цифри.

¹¹ Зазначається за допомогою абрєвіатур: A – акумуляторне; B – батарейкове; D – електромережне через додатковий прилад (наприклад, випрямляч, стабілізатор, трансформатор); E – електромережне безпосередньо.

- 32 – Самокритична оцінка технічного рівня звукозапису (у випадках низького рівня вказати причини)
- 33 – Вільна рубрика для приміток щодо записів звукозапису
- 34 – Використані інші засоби документації¹²
- [с. 9]
- 41 – Тип експедиції; характер, мета, завдання сеансу¹³
- 42 – Самокритична оцінка ступеня виконання поставленої мети
- 43 – Характер та умови сеансу¹⁴
- 44 – Наявність слухачів¹⁵
- 45 – Вільна рубрика для приміток щодо засад збирацької роботи
- 51 – Дані про інформанта (інформантів):
- 1 – №№ за порядком
 - 2 – прізвище, вуличне прізвище, ім'я та по-батькові
 - 3 – вік або рік народження¹⁶
 - 4 – місце народження¹⁷
 - 5 – соціальне походження¹⁸
 - 6 – рід заняття, професія, фах
 - 7 – освіта
 - 8 – музичний інструмент інформанта (виконував або володіє)
- [с. 10]
- 52 – Зафіксований репертуар інформанта (інформантів):
- 1 – номер фонограми (інвентарний, порядковий тощо)
 - 2 – №№ творів за порядком
 - 3 – назва твору або початкові (інципітні) слова тощо
 - 4 – виконавці окремих голосів у багатоголосному творі¹⁹
 - 5 – рід (жанр) твору
 - 6 – номер карти записувача
 - 7 – номер аналітичної карти²⁰
- 53 – Важніші біографічні дані²¹
- 54 – Характеристика особистості інформанта²²

¹² Перерахувати види (наприклад, фото- й кіно матеріали, рисунки, схеми, копії, відбитки тощо).

¹³ Експедиція – галузева (за участю спеціалістів одного профілю) чи комплексна (за участю спеціалістів різного профілю), етнографічно-фольклористична (фіксація традиційних творів народної творчості) чи етнографічно-культурологічна (фіксація актуального виконавського репертуару в його повному об'ємі, незалежно від походження)? Сеанс – задля побіжного ознайомлення, цільової розвідки, планомірного (виїзного чи стаціонарного) обслідування території, виконавця?

¹⁴ Імпровізований чи планово-підготовлений сеанс (вказати основні форми попередньої підготовки)? У приміщенні чи на відкритому повітрі, під час праці, святкування, дозвілля тощо?

¹⁵ Вказати загальну кількість, враховуючи категорії: місцеві – заходжі, селяни – робітники – інтелігенти – працівники керівних установ тощо.

¹⁶ Якщо приблизно, то зі знаком запитання.

¹⁷ Населений пункт і назва сільської ради.

¹⁸ З селян, міщан, ремісників, службовців тощо.

¹⁹ У графах під числами 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 вказати порядкові номери виконавців (згідно з графою 1 рубрики 51), відповідно першого, другого і т.д. голосів, йдучи зверху вниз.

²⁰ Див.: Гошовский В. Фольклор и кибернетика // Советская музыка. – 1964. – № 11-12; Первый всесоюзный семинар по машинным аспектам алгоритмического формализованого анализа музыкальных текстов: Материалы. – Ереван, 1977. – С. 43 и далее.

²¹ Зокрема про місця проживання, навчання, дати переселення, виїзди на заробітки, побут в армії, зміни професії, значні події особистого життя.

²² Передусім поведінка, темперамент, реакція; музикальність, пам'ять, знання музичної грамоти (вивчав у школі, самотужки), голосові дані, загальний фізичний стан; культура й особливості мови (літературна, діалектна місцева чи немісцева, “суржик” тощо); ставлення до збирачів.

- 55 – | Музична діяльність інформанта²³ [с. 11]
- 61 – | Від кого навчився народної музики?²⁴
- 62 – | Музичні традиції родини, знані виконавці (співаки, співачки, музики інструменталісти) серед родичів
- 63 – | Загальні відомості для приміток щодо середовища, оточення інформанта²⁵
- 64 – | Вільна графа для приміток щодо середовища інформантів
- 65 – | Сторонні особи, слухачі про інформанта як виконавця²⁶
- [с. 12]
- 71 – | Дані про збирачів:
 1 – №№ за порядком
 2 – прізвище та ініціали
 3 – освіта²⁷
 4 – фах, основна професія
 5 – загальний збирацький стаж²⁸
 6 – функція, виконувана під час сеансу
- 72 – | Вільна рубрика для приміток щодо даних збирачів
- 73 – | Об'єм фонограми²⁹
- 74 – | Місце зберігання фонограми – оригіналу та копії
- 75 – | Вільна рубрика для приміток щодо фонограми в цілому
- 76 – | Інша документація та її короткий зміст³⁰
- 77 – | Місце зберігання іншої документації
- 78 – | Вільна рубрика для приміток щодо іншої документації
- 81 – | Додаткові дані, відомості, пояснення, відсилачі до інших джерел інформації, в т.ч. інших ЛЗ тощо
- 82 – | Дата виповнення ЛЗ, особистий підпис, прізвище й ініціали відповідального за виповнення ЛЗ

²³ Роль, значення музики у житті інформанта; займається любительським музикуванням (“для себе”, “при нагоді”) чи платним виконавством (наприклад, на весіллях, хрестинах, похоронах, толоках, музиках тощо); участь у професійних, клубних ансамблях, хорах, колективах (тривалість і систематичність).

²⁴ Від односельчан, ровесників, родичів, знаних, авторитетних сільських виконавців?

²⁵ Кількість (приблизна) населення (дворів) у населеному пункті; відомості з історії заселення, особливо якщо йдеться про новопоселення (XVIII – XX ст.); культурні осередки – самодіяльні колективи, як наприклад, театр, хор, духовий оркестр, естрадний вокально-інструментальний ансамбль, шкільний, церковний хори, постійний інструментальний ансамбль традиційної народної музики; культурні зв'язки, в т.ч. музичні з сусідніми населеними пунктами (зокрема спільне музикування під час колективних робіт, взаємовідвідування музик, клубної самодіяльності і т.п.), загальний вплив засобів масової інформації (всі дані ці подаються за місцем проживання; якщо ж йдеться про переселенців, то і за місцем попереднього проживання, народження).

²⁶ Для об'єктивності оцінки виконавського рівня інформанта, цінності отриманої інформації важливе значення має думка з цього приводу найближчого оточення, односельчан, родичів, що можна виявити шляхом додаткового опитування, наприклад: виконавець добрий чи ні? Чим це пояснюється? Чи записане виконання правильне? Що відрізняє інформанта від інших виконавців, передусім авторитетних у своєму середовищі? І чим ширше коло опитуваних, тим легше зорієнтуватися в об'єктивності оцінок.

²⁷ Зазначається за допомогою аббревіатур: В – вища, Н/В – незакінчена вища, С – середня, С/С – середня спеціальна, Н/С – незакінчена середня.

²⁸ Або загальна кількість експедицій за участю збирача.

²⁹ Число ролонів, касет, бобін, а також загальна кількість метрів магнітної стрічки або часу тривання звукозапису.

³⁰ Вказати загальну кількість одиниць кожного виду.

- 91 – | Дата прийняття ЛЗ на зберігання організацією (відділом) згідно з рубриками 01 – 04; підпис, прізвище й ініціали приймальника (відповідального за зберігання ЛЗ)
- 92 – | Примітки приймальника

[с. 13]

ЛЗ заповнюється самим збирачем, його асистентом або спеціально визначеним для цього членом збирацької групи. Оскільки бланк розрахований на виконання від руки, слід неослабно піклуватися про акуратність, чіткість і читабельність письма, щоб не ускладнювати його читання й розуміння третьою особою.

Для заповнення ЛЗ використовуються у переважній більшості висловлювання, сформульовані виконуючим рідною (літературною) мовою у відповідь на питання чи у відповідності до заголовків рубрик. При цьому записи повинні бути майже протокольними – одвертими, правдивими і реалістичними, відзначатися точністю, якістю і стислістю викладу та до певної міри відображати творчу думку заінтересованого спостерігача, передусім у рубриках 53 – 65.

Порядок заповнення тих чи інших рубрик ЛЗ, незважаючи на певну логіку їх упорядкування, не має суттєвого значення: можна неухильно дотримуватися пропонованої послідовності або встановлювати черговість записів на власний розсуд, віддавати перевагу суцільному (від початку до кінця) чи, навпаки, вибірково-поетапному способам фіксації даних (наприклад, рубрики 11 – 13, 21 – 27, 41 тощо виконуються до сеансу; рубрики 14 – 15, 31, 52 тощо – під час сеансу; рубрики 05 – 07, 32 – 34, 42 тощо – після сеансу).

Важливо, однак, взяти собі за тверде правило: позаповнювати основну частину ЛЗ не пізніше, ніж після сеансу (того ж таки чи наступного дня), підводячи йому під свіжим враженням, на свіжу пам'ять своєрідний попередній підсумок, коли є ще можливість здобути потрібні відомості на місці. І тільки такі загальні рубрики, як 01 – 04, 71, 77 та 91 – 92 можна відкласти до моменту остаточного (кабінетного) підсумування експедиції в цілому.

[с. 14]

Другою неодмінною засадою повинно стати стремління до заповнення всіх передбачених рубрик ЛЗ, хоча зрозуміло, що у зв'язку з конкретними умовами сеансу, його метою і т. ін., не завжди є можливість і потреба достосовуватися до цього правила, але в жодному випадку не слід нехтувати такими, зрештою, надзвичайної ваги, рубриками, як 14 – 15, 31 – 32, 41 – 42 чи, особливо, 54 – 65.

Неповнота елементарних даних про характер й особливості кожного сеансу зокрема, відсутність бодай частки вкрай необхідного мінімуму інформації про його обставини для майбутніх досліджень, що його має забезпечувати ЛЗ, у геометричній прогресії знижує вартість – як суто наукову, так і пізнавальну – зібраного матеріалу. Звичка старанно, добросовісно і всесторонньо документувати наслідки проведеної роботи – норма сучасної збирацької практики. Тому вкорінення ЛЗ як її важливої складової частини у поточну працю збирачів безумовно сприятиме подальшому зростанню загального рівня вітчизняної науки про народну творчість.

КАРТА ЗАПИСУВАЧА

“В результаті широкорозвиненої колективної праці над збиранням творів народної музики кількість записів напевне переважить кошти, що їх можуть асигнувати на видання цих записів, і тому потрібно урядити <...> систематично впорядковані архіви (фонди рукописних матеріалів. – Б.Л.), що в них легко орієнтуватися при науковій праці, і навіть у науково-теоретичних творах покликатися на занумеровані мелодії”³¹.

Щоб втілити у життя цю настанову К. Квітки, необхідно передусім запровадити у практику музично-етнографічної документації типову **карту записувача** (КЗ) як основну одиницю таких рукописних фондів і як своєрідну форму депонування, що дозволяє негайно ввести в науковий обіг найновіші здобутки музичної етнографії.

Пропонований бланк КЗ виготовляється з цупкого паперу стандартизованого формату від 210 x 297 до 203 x 288 мм, наприклад, типу ватманського, оскільки КЗ повинні бути придатними для зберігання ребром у відповідних картотечних скриньках або секціях стележної шафи. Особливо зручними для цього є картотечні карти формату К-4³². Парна перфорація по їх крайках значно полегшує заготування й виповнення бланків КЗ. Крім того, перфоровані КЗ, фактографічні й найосновніші аналітичні дані яких можуть бути закодовані за допомогою мі-

[с. 16]

нірейтерів – спеціальних різноколірних пластмасових планочок³³, – можуть водночас складати т.зв. мінірейтерні перфокартотеки (по 1-2 тис. карт)³⁴, які вповні забезпечують належне орієнтування у рукописному зібранні, у зв’язку з чим зовсім непотрібними стають трудомісткі підручні малі елементарні каталоги³⁵, що покликані виконувати ту ж функцію при звичайних, неперфорованих КЗ.

Двостороння КЗ вміщає 6 розділів, по три на кожній стороні.

Першим на лицьовій стороні КЗ є розділ у вигляді таблиці, що складається з десяти граф для занесення основних паспортних даних та відсилачів, а саме³⁶:

[1] – Вхідний (інвентарний, порядковий) номер КЗ³⁷

[2] – Місце зберігання КЗ³⁸

³¹ Квітка К. Потреби в справі дослідження народної музики на Україні //“Музика”. – 1925, № 2-3. – С. 116 – 117.

³² Їх виробляє Експериментальний комбінат “БИТ” (200001, м. Таллін, вул. Пікк, 68), ціна – 1 коп. за 1 шт.

³³ Замовлення на міні рейтери, окрім Експериментального комбінату “БИТ”, приймає також Львівський центр науково-технічної інформації та пропаганди; вартість одного комплекту (12 кольорів по 1000 шт. кожного кольору) – 24 крб.

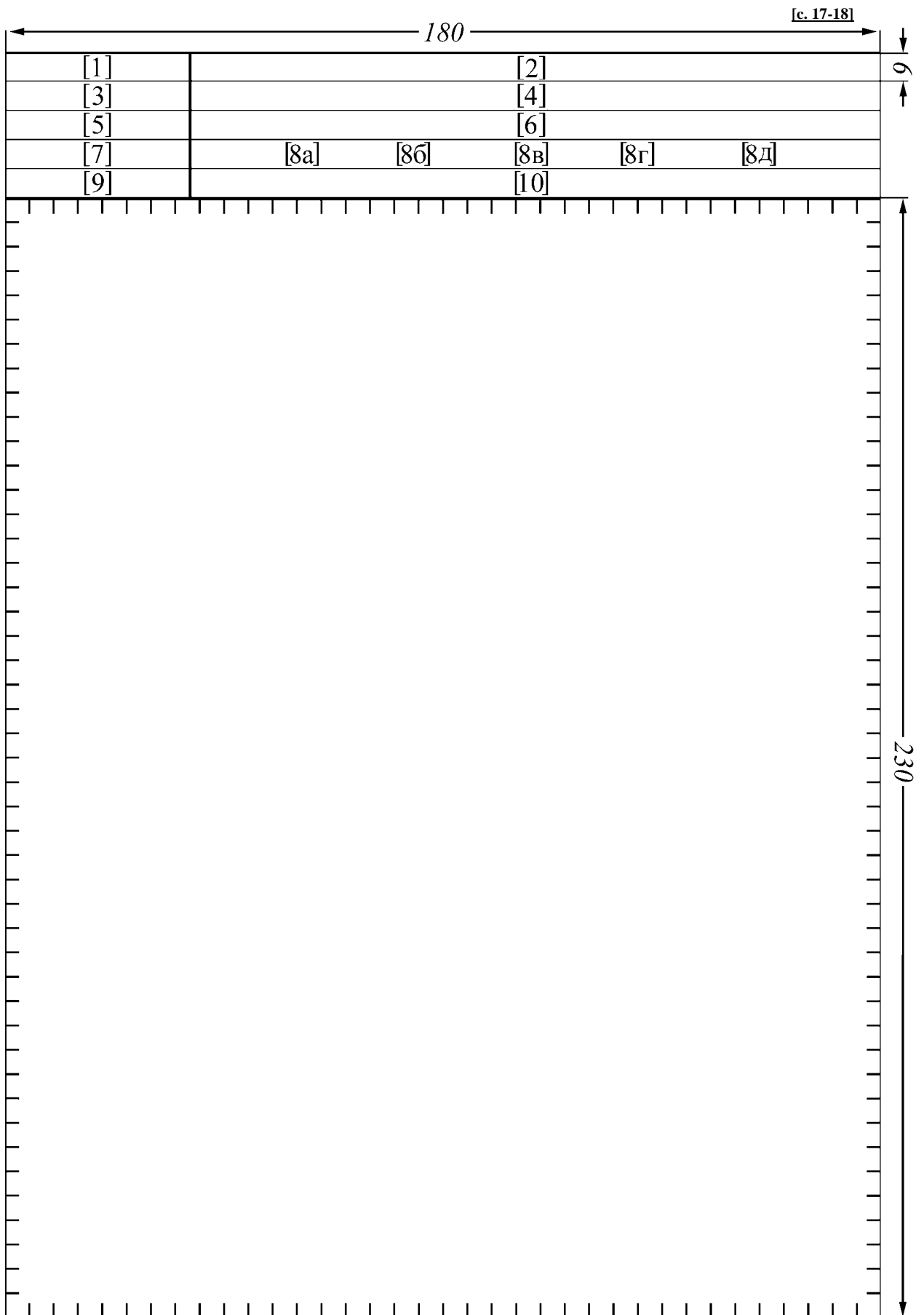
³⁴ Про засади укладання таких картотек див: Крипкевич Р. Библиографические и реферативные минирейтерные перфокартотеки //Информационный листок ЛвЦНТИ. – Серия 19, № 155-77.

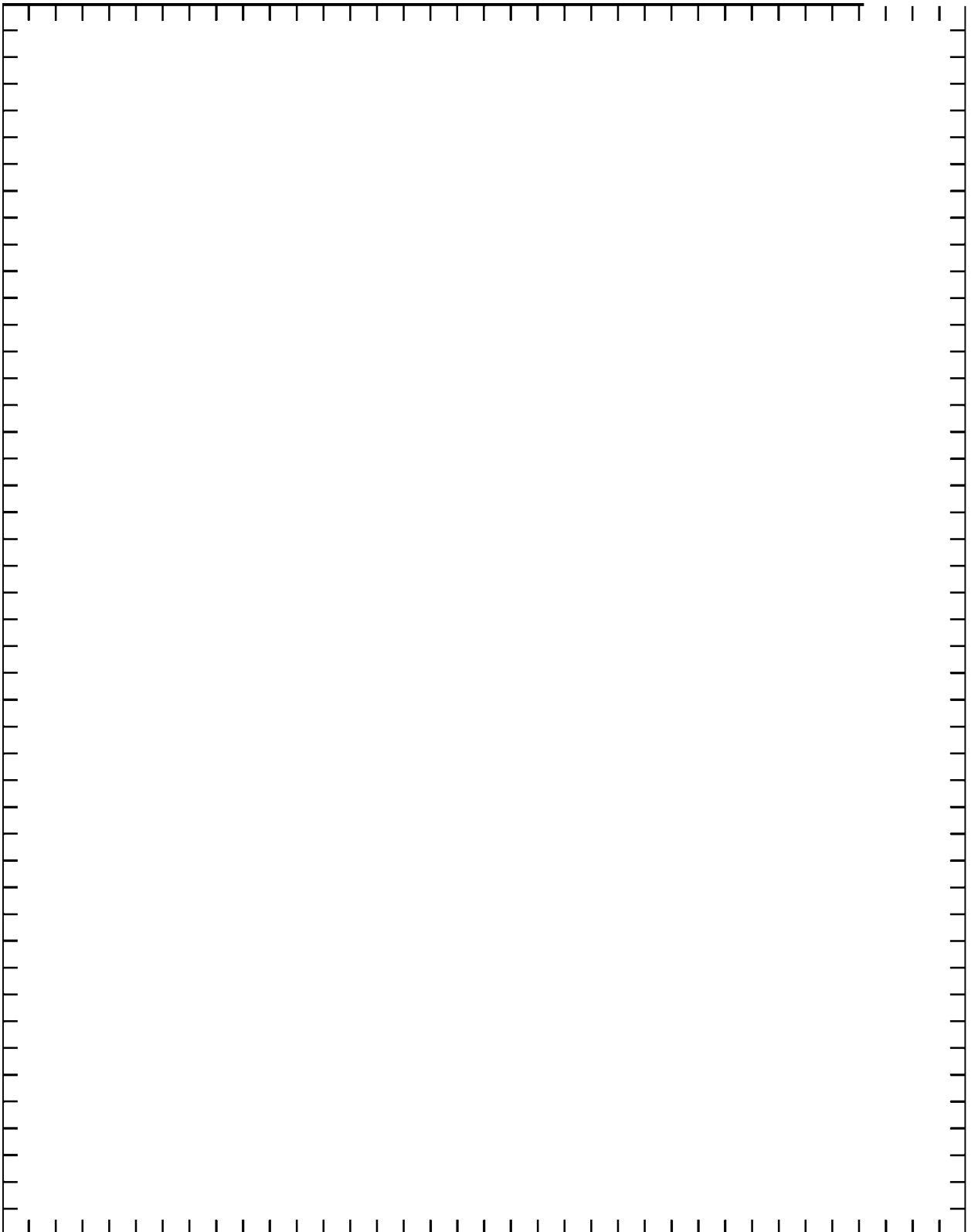
³⁵ Про типи каталогів див.: Первый всесоюзный семинар по машинным аспектам алгоритмического формализованного анализа музыкальных текстов: Материалы. – С. 37 – 40.

³⁶ При відсутності відповідних даних ставиться знак “?”.

³⁷ Згідно з прийнятими у даній організації (відділі, колекції) засадами нумерації.

³⁸ Максимально скорочена назва організації та її адреса. Якщо КЗ належить до приватного архіву (фонду), то перед інвентарним номером зазначається: “ПР” (тобто “приватна колекція”), а далі вказується прізвище й ініціали власника та його адреса.

[1]	[2]	[3]
[4]	[5]	[6]
	[7]	
	[8]	
	[9]	

[3] – Вхідний (інвентарний, порядковий) номер ЛЗ з характеристикою сеансу, підчас якого зафіксовано твір та його порядковий номер у рубриці 52, графа 2³⁹.

[4] – Місце зберігання ЛЗ⁴⁰

[5] – Дата фіксації твору

[6] – Місцепоходження твору⁴¹

[7] – Жанр твору⁴²

[8] – Дані про виконавців: [а] – вік (вікова група); [б] – освіта; [в] – професія; [г] – соціальне походження

[9] – Вхідний (інвентарний, порядковий) номер аналітичної карти (АК), на якій зафіксовано результати аналізу твору⁴³

[10] – Місце зберігання АК⁴⁴

У наступному розділі, після паспортних даних, записується повний музичний текст твору, а далі – у нижній частині КЗ, що відділяється від музичного тексту **подвійною** рисою – вміщується словесний коментар записувача щодо характеру, способу виконання в цілому чи окремих місць та пояснення спеціальних знаків, введених у даному запису, або посилання на КЗ, в якій вперше застосовані ті знаки, звичайно, при умові, що та КЗ наявна у даному фонді.

На тильній стороні КЗ спершу дається поетичний (словесний) текст та описи інших супутніх музиці явищ (обрядів, хо-

реографії, акторської гри тощо); пізніше, після подвійної роздільної риси – коментарі як до поетичного (словесного) тексту⁴⁵, так і описів.

Нижня частина тильної сторони КЗ відводиться для додаткових паспортних даних і відсилачів, які складають таблицю з дев'яти граф такого змісту:

[1] – Дата запису твору або заповнення КЗ

[2] – Особистий підпис записувача

[3] – Прізвище та ініціали записувача

[4] – Дата проведення контролю якості запису та заінвентаризування КЗ

[5] – Особистий підпис контролера-приймальника

[6] – Прізвище та ініціали контролера-приймальника

[7] – Примітки контролера-приймальника

[8] – Відмітки про копіювання запису⁴⁶

[9] – Відмітки про публікування запису

Такі загалом вихідні засади розпланування основних розділів КЗ. Однак конкретні способи її оформлення можуть бути різноманітними. Лише табличні розділи для паспортних даних на лицьовій і тильній сторонах зберігають за собою постійне, неодмінне місцеположення; форма та взаємне розміщення інших розділів

³⁹ Див. с. 10 та вкладку бланку ЛЗ у Додатках.

⁴⁰ Аналогічно як п. [2].

⁴¹ Назва населеного пункту, сільської ради, районного та обласного центрів.

⁴² Подається за даними збирача.

⁴³ Див. с. 10, прим. 20.

⁴⁴ Аналогічно як п. [2].

⁴⁵ Наприклад, тлумачення змісту окремих малозрозумілих слів та виразів, зазначення особливостей фонетики чи пояснення застосованих специфічних буквенних, діакритичних знаків або посилання на КЗ, в якій вони були застосовані вперше.

⁴⁶ Вказуються тільки порядкові номери з спеціальної книги реєстрації користування рукописними матеріалами (в такій книзі, окрім порядкового номеру, подаються: дата, інвентарний чи вхідний номер рукопису, мета користування, дані про замовника та підпис одержувача матеріалів, підпис відповідального за зберігання матеріалів чи реєстрація).

цілком пристосовуються до потреб характеру записуваного твору і стосованого типу запису.

Так, описаний вище поділ на розділи та їх розпланування відповідає передусім найбільш вживаному способу запису музичних творів куплетного типу з мало розвиненою варіантністю при відтвореннях, коли основний, повторюваний музичний текст і відповідні йому строфи поетичного тексту виписуються звичайно окремо⁴⁷, а мелодичні варіанти – відразу після повного запису музичного тексту⁴⁸ або безпосередньо в музичному тексті дрібнішим шрифтом зі зворотним напрямком нотних штилів чи під (над) музичним текстом на додаткових нотних станах там, де варіантні видозміни мають місце⁴⁹.

Натомість для творів, хоч і куплетного типу, але з розвинутою варіантністю при повторах, а особливо для творів неповторної будови або у певній мірі зближених до неї (наприклад, епічні рецитації, інструментальні імпровізації) доцільним є спосіб наскрізного запису, в якому музичний і поетичний (словесний) тексти подаються разом, паралельно від початку до кінця⁵⁰. У такому випадку розграничення суто “му-

зичного” і “словесно-поетичного” розділів втрачає сенс, тож твір записується послідовно на обох сторонах КЗ, причому, переходячи на тильну сторону, слід виставляти у правому нижньому куті лицьової сторони попереджуючі абревіатури V.s.pl. Якщо ж запис твору не поміщається на одній КЗ, то його треба продовжити на інших з тим, щоби опісля зшити [склеїти] їх в одне ціле, обов’язково пронумерувавши сторінки. Розділи для паспортних даних у таких багатосторінкових КЗ виповнюють тільки на першій та останній сторінках.

КЗ є також придатна для фіксації абсолютних вимірів висотності, тривалості, динаміки, тембрових спектрів і т.д., здійснених за допомогою приладів, тобто приладних (електроакустичних, електронно-машинних) записів⁵¹.

У цьому полягають зокрема універсальні властивості КЗ. Адже орієнтуючись на 5-міліметрові поділкі, що попередньо наносяться на її рамку, або на перфорацію карт типу К-4, можна не тільки заготовити потрібне число нотних станів чи координатних сіток, графіків тощо, але й максимально вигідно їх розпланувати, наприклад, з урахуванням вимог т.зв. методу аналітичної нотації⁵², скласти всілякі партитурні комбінації різнотипних записів одного твору⁵³.

Отже, кожна КЗ – це своєрідне підведення підсумку праці над письмовою документацією живого звучання одного зразка народної музики у прямій відповідності з поставленими цілями і завданнями. Про будь-які строгі трафарети тут не може бути й мови. Та, надаючи певну свободу дій відносно способів виповнення, КЗ все ж таки повинна зберігати обов’язкову стереотипність формату, загального оформлення, усталеної послідовності розділів тощо, а також

⁴⁷ Очевидно, йдеться тільки про пісенний, музично-поетичний твір, бо у записах інструментальної музики такого ж куплетного типу місце, відведене для поетичного (словесного) тексту, позостається незаповненим.

⁴⁸ Як наприклад: Квітка К. Українські народні мелодії. – Київ., 1922. – №№ 78 – 80.

⁴⁹ Як наприклад: Гошовский В. Украинские песни Закарпатья. М., 1968, №№ 20 – 21, 72 тощо.

⁵⁰ Як наприклад: Квітка К. Назв. праця, №№ 118 – 119, 131 – 133, 202, 214, 318; Мацневский И. Сюита-поэма в инструментальном фольклоре Гуцульщины //Славянский музыкальный фольклор. – Москва, 1969.

⁵¹ Детальніше див.: Мацневский И. Исследовательские проблемы транскрипции инструментальной народной музыки //Традиционное и современное народное музыкальное искусство: Сб. трудов [ГМПИ им.Гнесиных]. – Москва, 1978. – С. 5-56

⁵² Гиппиус Е. Предисловие //Галаев Б.А. Осетинские народные песни. – Москва, 1964. – С. 3 – 4.

⁵³ Мацневский И. Указ. раб., с. 35 – 48.

відзначатися чіткістю й однотонністю графіки в цілому для того, щоби бути відразу готовою не тільки для архівного зберігання, але й широкого користування, мікрофільмування, копіювання на розмножувальних апаратах.

Тільки таким чином кожний, архівний чи щойно зафіксований зразок можна ввести найкоротшим шляхом у науковий обіг. А тим часом чимало поставлених питань залишається без відповіді, висунутих гіпотез – без доказів передусім через брак вкрай необхідних фактичних матеріалів, які, можливо, й існують, проте залишаються недосяжними. Тож добре впорядковані рукописні музично-етнографічні фонди та добре налагоджені зв'язки між ними безперечно дозволять у якійсь мірі розв'язати гостру проблему доступності наукової інформації про народну музичну творчість.

ДОДАТОК

01 _____

02 _____

03 _____

04 _____ O/K

05 _____ 06 № _____

07 _____

11 “ _____ ” _____ р. 12 _____ 13 _____

14 _____ 15 _____ 16 _____

21 _____ 22 _____

23 _____ 24 _____

25 _____ 26 _____

27 _____

31 _____

1	2		3		4	5		6	7	
	a	б	a	б		a	б		a	б

32 _____

33 _____

34 _____

41 _____

42 _____

43 _____

44 _____

45 _____

71

1	2	3	4	5	6

72 _____

73 _____

74 _____

75 _____

76 _____

77 _____

78 _____

81 _____

82 “_____” _____ p. _____ / _____ /

91 “_____” _____ p. _____ / _____ /

92 _____
